

R O K B O R O V I C E

5 | 2002
ročník 8

Měsíčník pracovníků Lesů České republiky a příznivců lesa

LESU ZDAR

**Ekonomické
výsledky LČR
za rok 2001**

**Lesnické
hospodaření LČR
v roce 2001**

**Vzpomínka
na lesníka
Eduarda Průšu**

Investice v roce 2001

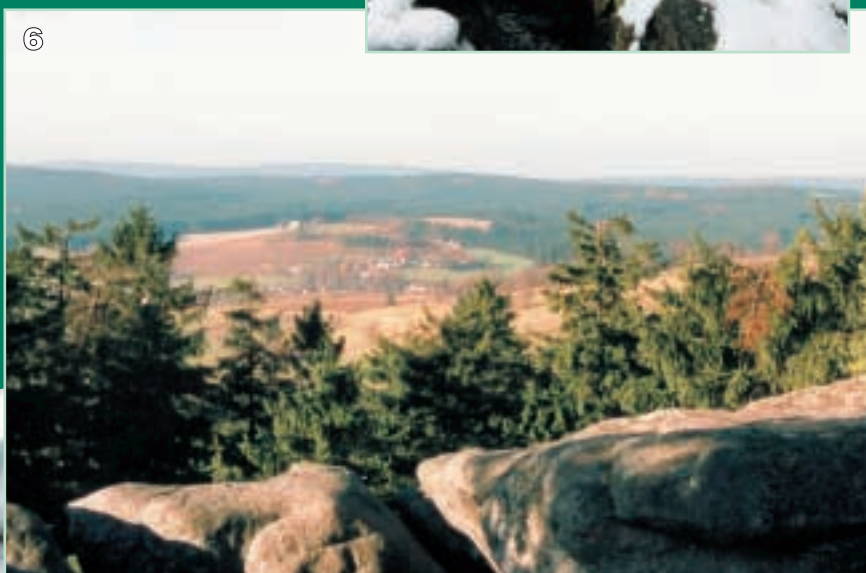

PROGRAM 2000

na LS Nové Město na Moravě

- 1) Odpočinkové místo na frekventované turistické trase nedaleko Svatky
- 2) Zrekonstruovaná „Kronská chaloupka“ z období kalamity 1929 - 1930
- 3) Zrekonstruovaná „Filipovská chaloupka“ z období kalamity 1929 - 1930
- 4) Studánka u Černobahenské studny pod vrchem „Křivý javor“
- 5) Obnovený památník posledního vlka zastřeleného na Vysočině
- 6) Výhled na centrální část LS Nové Město n. M.

V měsíci dubnu vedení podniku LČR mimo běžnou operativu projednálo materiály podle plánu práce vedení, které se týkaly následných okruhů činnosti podniku. Úsek výrobně technického ředitele předložil materiál,

hodnotící naplňování koncepce podniku při ochraně přírody a krajiny. Bylo konstatováno, že podíl LČR na správě pozemků ve zvláště chráněných územích v ČR činí u CHKO 360 tis. ha, což je více než čtvrtina z celkové výměry podnikem spravovaných lesů. Maloplošná ZCHÚ spravují LČR na výměře cca 36 tis. ha, což je 40 % z jejich celkové výměry v České republice. Odsouhlasena byla strategie podniku k dané problematice v oblasti navrhovaných rozšíření soustav CHKO v ČR, návrhům novel legislativy, týkající se ochrany přírody, jmenovitě novely Zákona č. 114/1992 Sb. Projednala se i oblast struktury a výše finančních prostředků, směřovaných do ochrany přírody na pozemcích s právem hospodařit LČR, včetně posouzení pracovních náplní a personálního obsazení na tomto úseku.

Dále vedení projednálo stav v oblasti přechodů a převodů vlastnických práv k majetku státu s právem hospodařit pro LČR podle restitučních zákonů, spolu s informací o stavu nedořešených restitucí. Podrobné přehledy budou zveřejněny ve výroční zprávě podniku za rok 2001. Bylo konstatováno, že mimo složitá jednání a soudní spory, týkající se převážně velkých majetků, je drtivá většina restitučních případů dořešena – ze 186 195 u LČR uplatněných žádostí k 1. 1. 2002 vyřešeno 178 378 případů.

Odbor lesnické politiky a vnějších vztahů předložil informaci o akcích, pořádaných v letošním roce na organizačních jednotkách LČR v rámci lesnické osvěty pro děti a mládež. Proběhne šest Dnů s Lesy ČR (akce pro rodiče s dětmi), na pěti pedagogických centrech budou uspořádány semináře pro učitele k projektu Les ve škole – škola v lese. Na jedenácti místech republiky uspořádá ČSOP ve spolupráci s LČR regionální kola soutěží Zelená stezka – Zlatý list pro žáky základních škol a Ekologickou olympiádu pro studenty středních škol. Národní kola těchto soutěží proběhnou rovněž za spolupráce LČR v rámci OI Písek a LS Rumburk.

Vedení se zabývalo i hospodařením s prostředky FKSP a rozpočtem FKSP na rok 2002. Bylo konstatováno, že z důvodů zakladatelem neschváleného převedení doplňkového přidělu do FKSP za rok 2000 a promítnutí ztráty vyšší než 3,2 mil. Kč z provozu rekreačních zařízení LČR se stalo hospodaření s prostředky FKSP nevyrovnané a bylo třeba ho v rozpočtu na letošní rok řešit. Uloženo bylo provést kontrolu zatřídění a hospodaření rekreačních zařízení LČR s cílem omezit ztrátovost jejich provozu a muselo se přistoupit i k nepopulárnímu opatření snížením dotací osobních účtů zaměstnanců LČR na letošní rok na částku 2 tis. Kč na zaměstnance.

Vedení podniku bylo seznámeno s aktuálním stavem certifikace PEFC a postavením LČR v tomto procesu. K doplnění některých informací byl vrácen návrh smlouvy s garantovaným odběrem sazenic u LČR. Konzultovány byly podklady k výroční zprávě podniku za rok 2001 a materiály na dozorčí radu LČR, která proběhne počátkem května letošního roku.

Ing. Břetislav Jakubec

Editorial

Vážení čtenáři,

hlavním tématem tohoto čísla jsou téměř beze zbytku hospodářské výsledky našeho podniku za rok 2001, a to z hlediska ekonomického i lesnického. Samostatný článek je věnován rovněž investicím. Mnohem podrobnější údaje o výsledcích hospodaření přinese Výroční zpráva za rok 2001, přesto je zajímavé některé činnosti sumarizovat.

Za deset let naší existence jsme vyřešili 178 tisíc restitučních nároků, předali novým vlastníkům 807 tisíc hektarů lesů. Založili jsme 162 tisíce ha nových kultur, vytěžili 71 mil. m³ dřevní hmoty, postavili nebo rekonstruovali stovky provozních budov a téměř tisíc kilometrů lesních cest. Velká péče byla věnována kvalitnímu reprodukčnímu materiálu, v rámci které jsme založili i 38 nových semenných

sadů. Vyprodukovali jsme 4,7 mld. zisku a vybudovali vlastní informační a komunikační síť. Přispěli jsme nejen na stovky výzkumných projektů, ale i na celou řadu humanitárních, charitativních i kulturních akcí.

Není mnoho takových správců lesního majetku, kteří by do budoucnosti spravovaných lesů investovali takové prostředky, jako právě náš podnik. Mnoho práce a prostředků bylo vloženo do staveb na drobných vodních tocích a podnik i významně pomohl občanům, kteří byli postiženi katastrofálními povodněmi na severní Moravě a východních Čechách.

Ing. Jan Řezáč

OBSAH

Lesu zdar 5/2002

- 2) Ekonomické výsledky LČR za rok 2001
- 5) Investice v roce 2001
- 6) Lesnické hospodaření LČR v roce 2001
- 8) Změna lesnického hospodaření není jednoduchá, ale už přináší výsledky
- 13) Silva Regina 2002
- 14) Eduard Průša
- průkopník diferenciací hospodářských způsobů
- 16) Nové knihy
Výročí

foto: Petra Schindlerová

foto obálka

1. strana:

ilustrační foto Jiří Havel

4. strana: rašící borovice lesní

foto archiv redakce

LESU ZDAR

Měsíčník pracovníků Lesů České republiky, s.p.

Adresa redakce:

LČR, s.p., Přemyslova 1106, 501 68 Hradec Králové 8
tel.: 049/5860276, 5260325-30
fax: 049/5262391
e-mail: rezac@lesycr.cz

Vydává:

LČR, s.p., Přemyslova 1106, Hradec Králové 8

Redakční rada:

Předseda: Ing. Václav Lidický
Členové: Ota Buršík, Ing. Lubomír Dědek, Dr. Ing. Vladimír Doležal, Ing. Jan Duha, Ing. Josef Hruška, Ing. Jiří Kopic, Ing. Jaromír Latner, CSc., Aleš Mrkvica, Ing. Pavel Starý, RNDr. Jiří Stonawski
Odpovědný redaktor: Ing. Jan Řezáč
Grafická úprava: CREATIVE DIRECTION

(Podepsané články nemusí nutně vyjadřovat stanovisko vydavatele).

Tiskne:

Bartošova tiskárna, s. r. o., Hradec Králové
Kalendova 688. Přetisk povolen.

(Uzávěrka příštího čísla 9. 5. 2002)

Rg1-1994

Ekonomické výsledky LČR za rok 2001

Výsledky hospodaření LČR za rok 2001, obsažené v účetní závěrce k 31. 12. 2001, jsou již uzavřeny a v současné době je ve finální fázi ověřuje auditor. Máme tedy příležitost ke krátkému ohlednutí a srovnání s předcházejícími léty.

Hospodářské výsledky

LČR udržely v roce 2001 hospodářský výsledek (HV) po zdanění těsně pod úroveň roku 2000, který byl nejlepší za dobu existence podniku. HV je v každém roce významně ovlivňován tvorbou (náklady) a použitím (výnosy) zákonných rezerv, zejména pak rezervy na pěstební činnost. Mírou hodnocení roku a srovnatelnou základnou s předcházejícími obdobími může být provozní hospodářský výsledek eliminovaný o vliv rezerv. Ten byl o 56 mil. Kč nižší než v roce 2000, ale o 258 mil. Kč vyšší než v roce 1999.

Pokles objemu provozních výnosů je doprovázen adekvátním poklesem provozních nákladů. Vzhledem k tomu, že objem tržeb z prodeje a směn majetku (zejména lesních pozemků) byl o 200 mil. Kč nižší než v roce 2000 a souvisejících nákladů (zůstatková cena prodávaného majetku) o 80 mil. Kč nižší než v roce 2000, je možné oba poslední roky při eliminaci zmíněného vlivu považovat za srovnatelné.

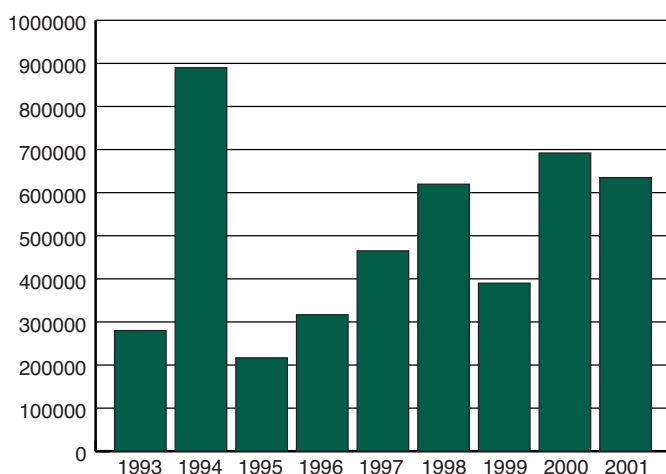

Umělá obnova násekem, v pozadí odrostlý jedlový kotlík, LS Nové Město n. M.,
foto: redakce

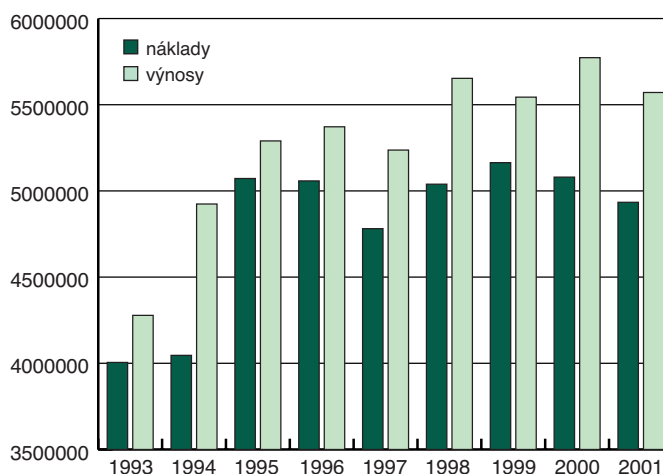
Tabulka 1: Hospodářské výsledky LČR za období 1993 – 2001 (v mil. Kč)

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
HV před zdaněním	94	706	191	125	147	792	781	851	842
HV před zdaněním bez rezerv	315	1 255	292	408	602	916	596	818	740
HV po zdanění	70	394	145	111	124	401	579	604	595
HV po zdanění bez rezerv	292	944	246	394	579	525	394	572	493
Provozní HV bez rezerv	273	878	218	314	456	614	379	693	637
HV z finančních operací	5	24	73	89	146	301	217	113	100
Mimořádný HV	36	353	1	5	-1	1	0	13	3

Graf 1: Provozní hospodářský výsledek s vyloučením rezerv v tis. Kč

Graf 2: Provozní náklady a výnosy bez rezerv (v tis. Kč)

Tabulka 2: Provozní náklady a výnosy bez rezerv (v tis. Kč)

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Náklady	4 005	4 046	5 072	5 058	4 781	5 039	5 164	5 080	4 934
Výnosy	4 278	4 924	5 290	5 372	5 237	5 653	5 544	5 773	5 571

Majetek

Z hlediska majetku došlo k mírným změnám spíše pozitivního charakteru. Celková hodnota majetku, bilanční suma, sice poklesla o 434 mil. Kč (0,7 %), snížení jde však na vrub snížení hodnoty pozemků (změny při inventarizaci a vydaný majetek) o 960 mil. Kč. Hodnota finančního majetku spolu s finančními investicemi naopak vzrostla o 265 mil. Kč a hodnota dlouhodobého hmotného majetku vzrostla o 171 mil. Kč.

Objem pohledávek zastavil svůj pokles. Při eliminaci vlivu daňových pohledávek za státem jsou sice na zhruba stejné úrovni jako v roce 2000, nárůst průměrné doby obratu pohledávek o 3 dny může signalizovat příchod horších časů.

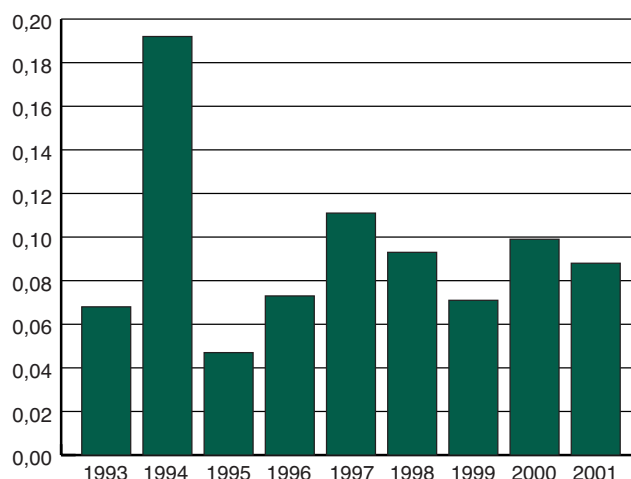
Hodnota vlastního kapitálu bez vlivu pozemků vzrostla o 8,4 % jednak díky vytvořenému zisku, jednak převzetím majetku od pozemkového fondu. Objem cizích zdrojů pak poklesl o 5,4 %. Zákonné rezervy byly sníženy o 98 mil. Kč a objem závazků o 75 mil. Kč.

Objem investic klesl o 190 mil. Kč, avšak investice z vlastních zdrojů pouze o 58 mil. Kč. Podíl investic z vlastních zdrojů se tak dostal na historicky nejvyšší úroveň 84 %. Krytí investic z vlastních zdrojů odpisy bylo 77 %, což znamená, že téměř čtvrtinu investic jsme hradili ze zisku.

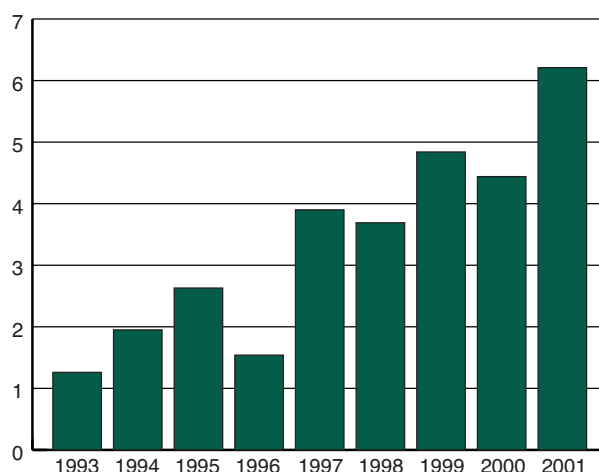

Genová základna buku Čachnov, LS Nové Město n. M., foto: redakce

Finanční ukazatele

Pozitivní vývoj většiny finančních ukazatelů v roce 2000 se zastavil. Neznamená to sice nějaký zvrat, ale pokles z většinou historicky nejvyšších hodnot. K poklesu dochází u všech ukazatelů rentability, naopak příznivý vývoj zaznamenávají ukazatele likvidity. Uvádíme vývoj ukazatele rentability výnosů (hospodářský výsledek po zdanění ku výnosům z provozní činnosti), který znamená, že v roce 2001 každá koruna „tržeb“ v sobě obsahovala 8,8 haléře „čistého zisku“.

Graf 3: Rentabilita výnosů

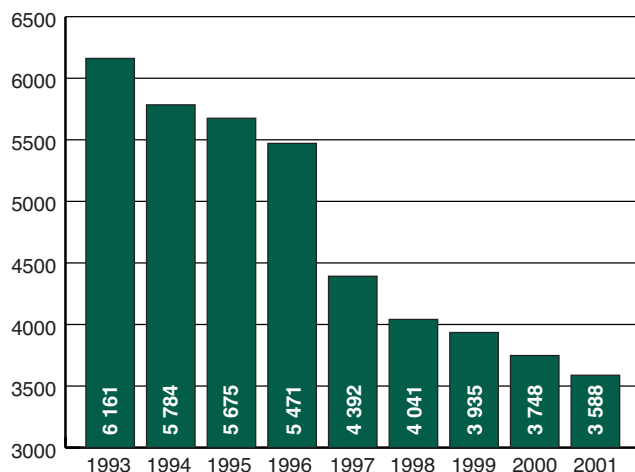
Ukazatel okamžité likvidity poměřuje nejlíkvinnější majetek (hotovost, bankovní účty, směnky, krátkodobé cenné papíry) s krátkodobými dluhy. Nárůst finančního majetku a pokles krátkodobých dluhů v roce 2001 znamenal výrazný nárůst „schopnosti okamžité platit“.

Graf 4: Okamžitá likvidita

Tabulka 3: Okamžitá likvidita

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
1,26	1,95	2,63	1,54	3,90	3,69	4,84	4,44	6,21

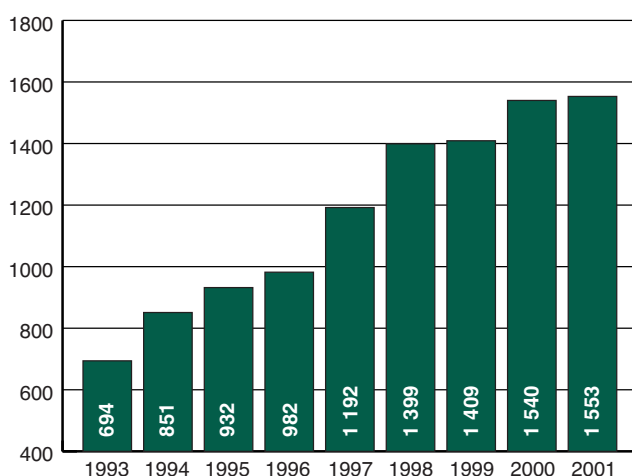
Vývoj ukazatelů spojených se živou prací - počtem zaměstnanců a mzdovými náklady

Graf 5: Průměrný přepočtený počet zaměstnanců

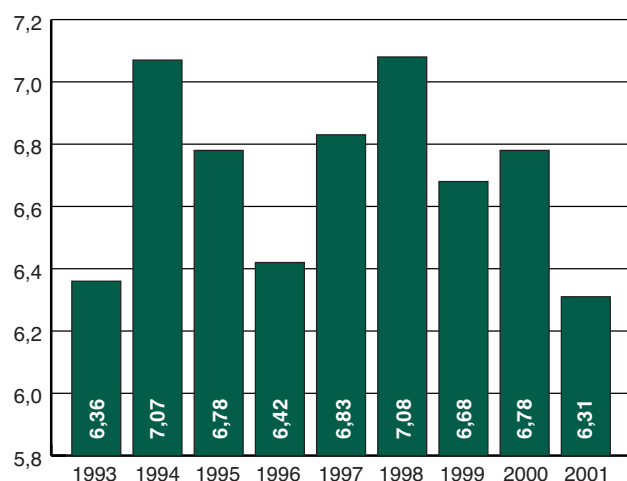
Vzhledem k vývoji počtu zaměstnanců a objemu výnosů dosáhla produktivita práce prozatím nejvyšší hodnoty za existence LČR, a to 1553 tis. Kč na pracovníka.

Graf 6: Produktivita práce v tis. Kč

Z hlediska efektivity mezd (poměru mezi objemem výnosů a vyplacených mezd) situace již tak příznivá není a v roce 2001 dosáhl tento ukazatel historicky nejnižší hodnoty.

Graf 7: Efektivita mezd

Úspěšná přirozená obnova smrku, do níž se velmi obtížně vnáší minimální podíl MZD, LS Nové Město n. M., foto: redakce

Hospodaření organizačních jednotek

Se ziskem hospodařilo 72 % lesních správ. Ztrátu vytvořilo 28 % LS. Rozdělení lesních správ do kategorií podle hrubého HV (bez rozpuštěných správních režii) ukazuje tabulka 4:

Tabulka 4: Rozdělení lesních správ podle hrubého HV

	1993	1994	1995
Nižší než -60 mil. Kč	2	1	1
-60 až -20 mil. Kč	4	5	4
-20 až -10 mil. Kč	6	2	4
-5 až -10 mil. Kč	9	7	5
-5 až 0 mil. Kč	10	12	10
0 až 5 mil. Kč	13	9	6
5 až 10 mil. Kč	8	9	9
10 až 20 mil. Kč	14	15	18
20 až 30 mil. Kč	12	13	13
30 až 40 mil. Kč	6	6	9
Vyšší než 40 mil. Kč	3	8	6

Nejvyšších HV dosáhly LS Planá u M. L., Svitavy, Nové Město n. M., Jindřichův Hradec, Vyšší Brod, Třeboň, Jihlava, Bystrice p. H., Ledec a Český Rudolec. Nejnižších HV dosáhly LS Litvínov, Klášterec n. O, Horní Blatná, Znojmo, Litoměřice, Děčín, Frýdlant, Šenov, Hanušovice a Žatec. Výsledky přímo řízených závodů potvrdily svůj loňský zlepšený podíl na hospodaření podniku. V jejich výsledcích se však problémy v odbytu dříví promítly dříve a výrazněji než u lesních správ.

Závěr

V ekonomickém hodnocení loňského roku převládají pozitiva. Celkové výsledky hospodaření podniku jsou mírně lepší, než jsme očekávali. V průběhu roku 2001 se však objevily tendence, se kterými se budeme muset vyrovnávat v daleko větší míře v roce letošním. Jedná se zejména o restrukturalizaci dřevozpracujícího průmyslu, která je v současné době umocňována negativním vlivem stabilně posilujícího kursu české koruny. Neobejdeme se bez výraznějších úsporných opatření, zejména budeme muset projevit větší pružnost ve vztahu k vývoji situace na trhu s dřívím. Nejde totiž jen o výsledky jednoho roku, ale vytvoření výchozí situace pro následující období.

RNDr. Vladimír Veselý, ekonomický ředitel LČR

Investice

v roce 2001

Rok 2001 považujeme v rámci investiční výstavby a oprav a údržeb dlouhodobého majetku za vcelku dobrý rok. I přes celkově nižší vložené finanční prostředky lze konstatovat, že prioritní úkoly byly naplněny beze zbytku.

Rozdělení investic

V rámci našeho podniku bylo v loňském roce proinvestováno celkem 608,5 mil. Kč. Na pořízení hmotného dlouhodobého majetku bylo vynaloženo 523,6 mil. Kč, z toho na nákup pozemků 8,8 mil. Kč. Investice do nehmotného majetku představovaly 84,9 mil. Kč, z této hodnoty největší podíl připadá na zpracování lesních hospodářských plánů (73,2 mil. Kč) a zbývající část (11,7 mil. Kč) na programové vybavení. Na nehmotné investice z rozpočtu státu bylo vynaloženo v roce 2001 cca 6,3 mil. Kč.

Z hodnoty 523,6 mil. Kč činil podíl vlastních prostředků více než 408,8 mil. Kč. K této částce je však nutné připočíst hodnotu investic z Programu 2000 (financovaných z vlastních zdrojů) ve výši 9,7 mil. Kč, dále i vlastní zdroje závodů (vytvořené zlepšeným hospodářským výsledkem jednotlivých organizačních jednotek) v hodnotě 8,7 mil. Kč. Celkový objem vlastních zdrojů podniku na pořízení hmotných investic tak činil 427,2 mil. Kč, tedy 81,6 % z celkového objemu investic DHM.

Zdroje z rozpočtu státu

Z rozpočtu státu byly dotovány zejména celospolečensky významné stavby, jako jsou např. hrazení bystřin, sanace erozivních rýh a sesuvy území. Dotace z rozpočtu státu jsme obdrželi ve výši 96,9 milionů Kč. V roce 2001 oproti létům předchozím nebylo dotováno vzhledem ke změně pravidel zpracování lesních hospodářských plánů. Značně byl také omezen i přísun finančních prostředků na likvidaci povodňových škod ze strany Mze – sekce vodního hospodářství. Většina dotovaných akcí byla zahrnuta do seznamu akcí financovaných podle § 35 zákona 289/1995 Sb. Pokles dotací tak činil 233,3 mil. Kč oproti roku

1999, kdy jsme obdrželi 330,2 mil. Kč, a 136,1 mil. Kč oproti roku 2000, kdy jsme obdrželi 233,0 mil. Kč. Z tohoto důvodu došlo v loňském roce ke strukturální změně ve zdrojích investic v této oblasti a zejména do odvětví vodního hospodářství z důvodu sanace povodňových škod bylo v rámci rebilance plánu investic vedením podniku odsouhlaseno podstatné navýšení limitu z vlastních zdrojů. Z ostatních zdrojů bylo na investiční výstavbu použito cca 4,6 mil. Kč.

Výstavba a údržba cest

V rámci výstavby a údržby lesní dopravní sítě bylo proinvestováno více než 500 mil. Kč, 106,2 mil. Kč v rámci nové výstavby a rekonstrukcí (investiční akce) a přes 450 mil. Kč v opravách. Dnes již můžeme říci s čistým svědomím, že po počátečních odkladech, kdy bylo finanční prostředky nutné vložit do údržeb bytového fondu a administrativně-správních budov a později i k odstranění nálehavých povodňových škod z let 1997-1998, dostává i cestní síť s. p. LČR potřebné prostředky. Je to již znát a oceňuje to i lesnická veřejnost.

Výstavba budov

Pokračovali jsme rovněž ve výstavbě odpovídajících administrativních objektů les-

Budova LS Železná Ruda

Sendvičová konstrukce budovy revíru Benetice na LS Třebíč

Příčné přehrážky na potoce Kopytnice, OST Frýdek-Místek

ních správ a tak v závěru loňského roku byly dokončeny a zkolaudovány sídla LS Železná Ruda, LS Jihlava, celková rekonstrukce budovy LS Vsetín a stavební úpravy LS Nové Město na Moravě. Rozestavěny a před dokončením jsou sídla LS Žatec a LS Jablunkov. Byla zahájena výstavba sídla LS Pelhřimov a LS Litvínov. Zahájili jsme rovněž rozsáhlou rekonstrukci revíru „Círhán“ v Poněšické oboře u LS Hluboká a v rámci ověření nové technologie sendvičové dřevostavby byla ke konci roku zahájena i výstavba revíru Benetice u LS Třebíč. U tohoto druhu investiční výstavby bylo proinvestováno v loňském roce cca 113,5 mil. Kč.

Hrazení bystřin

I přes nečekaný obrat v přerozdělování prostředků z rozpočtu státu (jak jsem se již zmínil výše, nebylo pro rok 2001 dotováno zpracování LHP – dotace bude přidělena až po schválení jednotlivých LHP a rovněž i prostředky na odstranění povodňových škod byly ze strany resortu značně omezeny – z odboru vodního hospodářství téměř úplně zastaveny pro LČR, s. p.) můžeme

konstatovat, že celkový objem u akcí hrazení bystřin byl více než 144,4 mil. Kč, z toho na odstranění povodňových škod 73,7 mil. Kč. Z vlastních zdrojů našeho podniku při likvidaci škod bylo vynaloženo více než 56 mil. Kč. Tento výsledek nás opět posunul blíže ke konečnému vypořádání s následky přírodní katastrofy z let 1997-1998. Tato skutečnost však byla podmíněna podstatným navýšením finančních prostředků z vlastních zdrojů do akcí celospolečenského významu. S tímto trendem však musíme počítat i do budoucna.

Ložiska nerostných surovin

V rámci Auditů významných ložisek nerostných surovin byla zpracována studie, z níž vzešlo 22 ložisek nevyhrazených nerostů vhodných pro zahájení těžby a tedy i případné nové zdroje pro náš podnik. Tento materiál obdržely příslušné oblastní inspekce a je nyní na nich a LS jakým způsobem dokáží tyto zdroje zpeněžit. Je známo, že v okolních státech tvoří pronájem těchto ložisek nemalý podíl příjmů lesních organizací.

Závěr

Ne ve všech případech investiční výstavby jsme však slavili úspěch. Nepodařily se přes veškerou snahu připravit odpovídající podklady či projektovou dokumentaci tak, aby splňovala naše požadavky u výstavby sídla LS Františkovy Lázně a LS Přestice. Tyto akce nám přecházejí do letošního roku.

Hlavním trendem při investiční výstavbě zůstává pro letošní rok i nadále: dokončení realizace sídelních objektů lesních správ a oblastních inspektorátů, po předání budov kategorie „L“ od PF ČR je třeba se zaměřit zvláště na objekty, které budou tvořit základní infrastrukturu služebních budov a zrekonstruovat je, popř. opravit na úroveň odpovídající významu našeho podniku. Čeká nás také v poslední době nejnáléhavější úkol a to co nejrychlejší – podle finančních možností – konečné odstranění povodňových škod z let 1997-98.

Ing. Ivan Fráňa, odbor investic, ředitelství LČR

Lesnické hospodaření LČR v roce 2001

Každoročně se touto dobou ohlížíme za lesnickým hospodařením roku minulého. Letošní pohled by měl být trochu jiný, protože se zdá, že části odborné veřejnosti mimo LČR dosavadní bilancování nestačí. Signalizuje to jejich podpora trendům, které jednoznačně nemohou prospět tomu, o co vždy většina lesníků usilovala, a to je – dobrý stav lesa.

V roce 1928 prezident Masaryk v době 10. výročí státu řekl, že tento mladý stát by potřeboval ještě 20 let míru, aby se dostatečně stabilizoval. Bohužel mu tento čas nebyl poskytnut. Osobně jsem po schválení nového lesního zákona prohlásil, že tento podnik potřebuje 10 let, aby svými výsledky v nových podmínkách přesvědčil o správnosti cesty, po níž se vydal. Velmi nerad bych se dočkal toho, že mu to rovněž nebude dopřáno.

V letošním roce podnik dosáhne 10 let existence, ale 9 let vlastního lesnického hospodaření. Proto lesnické desetiletí bychom měli bilancovat až v roce 2004, ale z výše naznačených důvodů se pokusím o poctivou lesnickou bilanci za toto zkrácené období. Ti, kteří uvažují o možnostech narušení

celistvosti tohoto podniku, ať porovnávají výsledky s jinými podniky, jinými způsoby hospodaření, a přesvědčí, že jiné cesty jsou výrazně lepší. Nebudou-li výrazně lepší, ať převzmou odpovědnost za to, že nastolené trendy vývoje nemohou a nebudou pokračovat. Věřím, že tento rozbor diskusí o „nepřehlednosti hospodaření“ podniku může jenom prospět.

Výše uvedená souvztažnost k novému lesnímu zákonu má svoje opodstatnění. A to nejen proto, že tento zákon svými parametry nastavil trendy pro odpovídající způsob lesnického hospodaření – tedy hospodaření trvale udržitelného, ale také proto, že dal větší prostor vlastníku lesa a tím i jeho odbornému lesnímu hospodáři. Prostě LHP přestal být odbornému lesnímu hospodáři příliš těsný, a tím mu i umožnil zbytečně nepodvádět orgány státní správy lesů (viz nahodilé těžby níže).

Prosvětlovací fáze clonné seče, LS Nové Město na M.
foto: redakce

Zakládání porostů

LČR je vytýkáno, že se nezabývájí některými lesnickými činnostmi ve své režii. Při této příležitosti bývá jako příklad uváděna činnost školkařská, vždy považovaná za základ lesnického hospodaření. Pomineme-li skutečnost, že sledováním přírody a tím preferencí přirozené obnovy a tlakem na kvalitu zalesnění se celkový objem této činnosti výrazně snižuje, tak nelze zpochybnit existenci kvalitních školkařských provozů, které sazenice pro zalesňování lesů svěřených do správy LČR pěstují. K tomu uvádím tato fakta :

- existuje systém pověřených pěstitelů pro LČR (POPE) – v roce 2002 celkem 183 mimo přímo řízené lesní závody, se kterými

mi jsou uzavřeny smlouvy o dodržování podmínek při pěstování sadebního materiálu pro LČR (více Lesu zdar – Genetika 2002),

- existence vlastní Koncepce zachování a reprodukce genových zdrojů lesních dřevin,
- existence vlastního Semenářského závodu v Týništi n. Orli.,
- převaha semene pro pověřené pěstitele je dodávána z vlastních zdrojů LČR,
- existence sítě oblastních genetických LČR,
- existuje trvalá úzká spolupráce se Sdružením lesních školkařů,
- je připravena smlouva na „garantovaný odběr“, která umožní pěstování sadebního materiálu specificky pouze pro LČR (poloodrostky, odrostky, materiál pro 8. LVS, vzácné domácí druhy listnatých dřevin apod.).

O péči věnované zakládání porostů svědčí neustále klesající podíl výše celkové holiny k porostní půdě, snižující se podíl umělé obnovy a naopak nárůst obnovy přirozené, snižující se podíl obnovy opakované a zvyšující

se podíl jedle a listnatých dřevin při výsadbě. Příznivé trendy v těchto oblastech souvisí s přechodem na jemnější formy hospodaření a zlomový vývoj lze vysledovat v letech 1996 – 1997.

Výrazný zlom u celkového podílu holiny vzhledem k porostní půdě nastává rokem 1996, jak lze pozorovat na grafu 1, kdy došlo k poklesu z 1,36 % na 0,99 %. Současný podíl 0,75 % považujeme za optimální a nepředpokládáme, že by dále výrazněji klesal.

Ve stejném roce dochází k výraznému snížení podílu umělé obnovy a nárůstu obnovy přirozené, který má od této doby trvalý trend a úzce souvisí s přípravou porostů a půdy pro přirozenou obnovu. Současný podíl přirozené obnovy ve výši 22 % je uspokojivý, ale v delších časových horizontech není jistě konečný (viz graf 2).

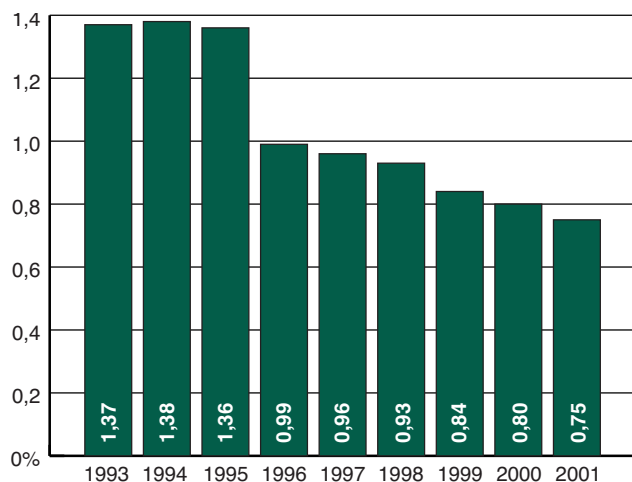
Výše nezdaru a tím i opakované obnovy byla v prvních letech existence LČR znepokojivá. Naštěstí se ukázalo, že hlavním důvodem nárůstu nezdaru byla skutečnost, že lesní správci, coby noví odborní lesní hospodáři, si po nástupu do funkcí udělali důklad-

né inventury stavu holin a nezdaru, které se projevily nárůstem holin v bilancích. Tyto byly okamžitě důsledně zalesňovány a podíl holin se začal snižovat. Dále následným tlakem podniku na snižování nezdaru, zejména důslednou přejímkou kvality zalesňovacích prací, ale i zpřísněním posuzování nezdaru, ne tedy k celkovému zalesnění, ale pouze k prvému zalesnění předchozího roku, bylo postupně dosaženo dnešního únosného stavu. Opět není pravděpodobné, že se podíl nezdaru může dále výrazně snižovat. Má po čtyřech letech výrazného snižování již tři roky setrvalý uspokojivý vývoj.

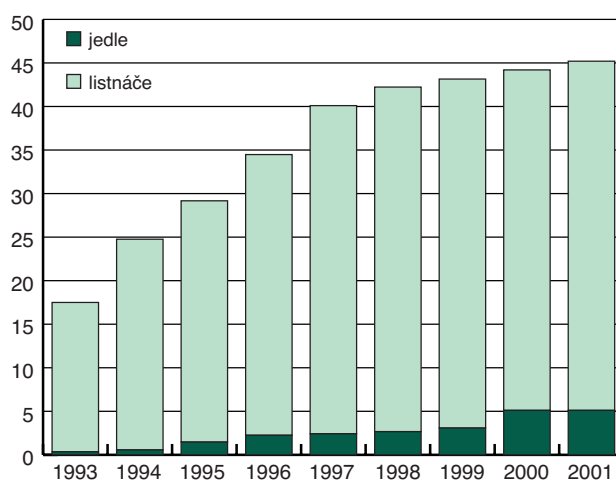
Pro zvýšení stability a ozdravení lesů se klade při obnově důraz na větší podíl listnatých dřevin a jedle. Tento trend je potěšující a ustálil se ve vztahu k první obnově na současných 45 %. Jak je patrné z grafu 3, tak se tento podíl od roku 1993 (17,5 %) více než zdvojnásobil. Potěšující je z toho zejména zvyšující se podíl jedle. V roce 1994 činil podíl jedle pouze 0,57 %, až do roku 1998 se podíl pohyboval kolem 2 % a od roku 1999 se zvyšuje na současných 5 %.

Jedním z lesnických sledovaných ukazatelů je také normální holina, a to proto, že její

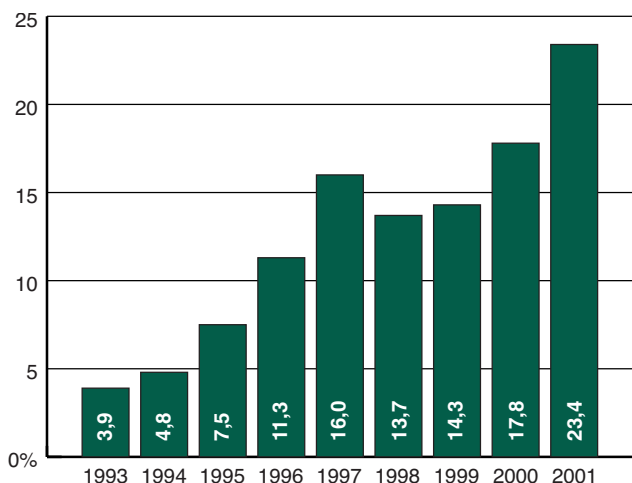
Graf 1: Vývoj podílu holin na celkové výměře lesů u LČR, s. p.

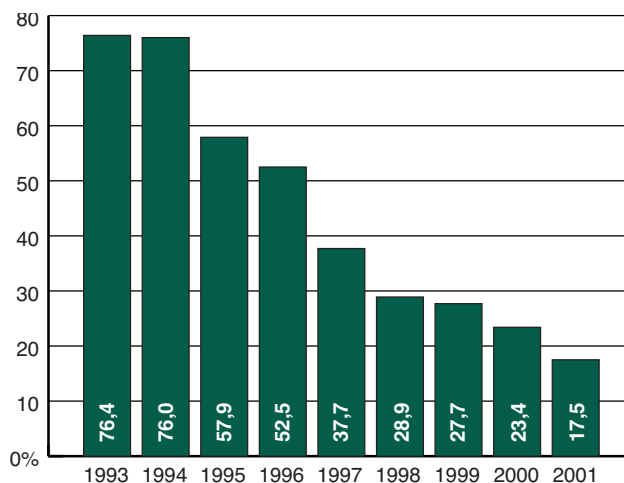
Graf 3: Vývoj podílu MZD při obnově u LČR, s. p.

Graf 2: Vývoj podílu přirozené obnovy na první obnově u LČR, s. p.

Graf 4: Vývoj procentického podílu nahodilých těžeb u LČR, s. p.

vývoj není posledních 6 desetiletí příznivý. Na vývoji podílu plochy ročního prvního zalesnění k celkové porostní ploše lze spatřovat sice mírný, ale povzbudivý trend. V roce 1994 tento podíl činil 0,66 % a při pozvolném trvalém růstu dosáhl v roce 2001 již 0,81 %. Jistým kazem na tomto vývoji v roce 2001 však může být to, že tohoto stavu je dosaženo pouze se započtením první obnovy včetně sji, které v tomto roce byly neobvykle velkého rozsahu. Jejich zdar však nemusí být stoprocentní a proto bychom s tímto vědomím neměli být se stavem prvního zalesnění v roce 2001 spokojeni. Musíme si udělat důkladný rozbor prvního zalesnění podle organizačních jednotek, zprůhlednit důvody tohoto stavu (ne vždy totiž asi bude zbytek potřebného rozsahu obnovy schován pod porostem) a přijmout odpovídající opatření.

Vývoj těžby dřeva

V roce 2001 činila těžba dřeva celkem 6,9 mil. m³, z toho těžba mýtní 4 mil. m³ a těžba předmýtní 1,7 mil. m³. Při celkové výměře porostní půdy spravované LČR (1 370 910 ha) to představuje výši těžby 5 m³/ha, tedy setrvalý trend. Porovnáme-li výši těžby na 1 ha v roce 2000 v ČR (5,48 m³) s výši těžby u lesů spravovaných LČR (4,92 m³), můžeme konstatovat, že

u LČR je těžba nižší přibližně o 10 %. Lze konstatovat, že tento stav trvá od roku 1997 (přesto, že doznávaly důsledky námrazové kalamity v rozsahu 2 mil. m³). Je nezbytné sledovat zejména trend výše těžeb obnovních, abychom se přibližovali k normální holině.

Výše nahodilé těžby v roce 2001 opět poklesla a činila pouhých 17,5 % těžby celkové. Celkový vývoj nahodilých těžeb od vzniku podniku ukazuje graf 4. Při jeho vyhodnocování je ale nezbytné si uvědomit, že v roce 1996 začal platit nový lesní zákon a tam současně začíná prudký zlom ve výši nahodilých těžeb. Je třeba si přiznat, že snížení podílu nahodilých těžeb nenastalo pouze zlepšením hospodaření (navíc při souběžném zpracovávání námrazové kalamity), ale svoji roli sehrála i skutečnost, že lesní hospodáři již nemuseli některé vyšší úmyslné těžby (např. v probírkách) kamuflovat vykazováním části úmyslných těžeb jako těžeb nahodilých. V dalších letech nám rovněž přály klimatické vlivy. Přesto lze tvrdit, že podíl lesnického hospodaření se projevil zejména v posledních letech, protože snižováním holosečí se snižuje i počet porostních stěn vystavovaných bořivým větrům. Přejme si, ať nám tento podíl nahodilých těžeb vydrží i nadále.

Ing. František Morávek, výrobně technický ředitel

50 % roční těžby. Teprve od roku 1998 dochází k jejich trvalému poklesu. V roce 2001 jsme dosáhli historicky nejmenšího procenta nahodilé těžby – 9,9 %.

V jakých přírodních podmínkách hospodaříte?

Hlavní část LS tvoří přírodní lesní oblast 16 – Českomoravská vrchovina, v menší míře jsou zde PLO 31 – Českomoravské mezihoří a 33 – Předhoří Českomoravské vrchoviny. Jižní a jihovýchodní část LS zasahuje do 4. LVS, převažuje ale 5. a zejména 6. LVS. Výjimkou je 7. LVS. Kyselá stanoviště zaujímají 32 % plochy, živná 23 %, podmáčená 5 % a oglejená 27 %. Převážně se tedy jedná o smrková hospodářství ve vyšších polohách. Nadmořská výška se pohybuje v rozpětí 340 až 836 m. Průměrná roční teplota je 6 – 7 °C, roční průměrný úhrn srážek 600 – 800 mm. Druhovou skladbu zdejších lesů tvoří z 94 % jehličnany, z toho je 88 % smrk, zbytek borovice a modřín. Z listnatých dřevin převažuje v porostech buk, olše a bříza, v menší míře do jednoho procenta jsou zastoupeny ostatní listnaté dřeviny.

Majetková držba na území lesní správy je již stabilizovaná?

Původní výměra státních lesů LZ Nové Město na Moravě byla 26 tis. ha, k dnešnímu dni zde zůstalo 12,5 tis. ha státní půdy. Na poličské části bylo původně 15 tis. ha, dnes je tam 6 tis. ha státní lesní půdy. Lze říci, že 99,5 procent restitucí je ukončeno. Měli bychom vydat ještě 400 ha tzv. přidělových lesů obcím. Asi 700 ha lesů tvoří potenciální církevní majetek, především na revíru Dalečín. Dnes tedy LS obhospodařuje téměř 19 000 ha lesů na katastrální rozloze 150 tis. ha.

Na jaké výměře vykonáváte funkci odborového lesního hospodáře?

Funkci OLH vykonáváme na 2090 ha. V podstatě na to máme

vytvořen jeden speciální revír s jedním revírníkem. Pak máme drobné zbytky v okresech Blansko a Třebíč, které jsme přiřadili k revírníkům spravujícím státní lesy. Představuje to 1320 vlastníků lesa.

Změna lesnického hospodaření není jednoduchá, ale již přináší výsledky

(Na návštěvě u lesní správy Nové Město na Moravě)

Jako každoročně na jaře i letos zveřejňujeme v Lesu zdar hospodářské výsledky našeho podniku. Pro dokreslení suché řeči čísel, tabulek a grafů, v nichž jsou zachyceny hospodářské výsledky celého podniku, jsem se rozhodl navštívit jednu z lesních správ – volba padla na LS Nové Město na Moravě. O složitostech lesnického hospodaření v těchto končinách jsem si povídal s lesním správcem Ing. Josefem Pollakem.

Ing. Josef Pollak se narodil v Novém Městě na Moravě. Vystudoval Gymnázium v Bystřici nad Pernštejnem a poté lesnickou fakultu na Vysoké škole zemědělské v Brně. Po ukončení vysoké školy v roce 1988 a absolvování vojenské základní služby nastoupil k Lesnímu závodu Nové Město na Moravě, kde prošel funkcemi technika těžebního střediska, technika polesí a pozemkáře na lesním závodě. Od 1. října 1992 nastoupil do funkce zástupce lesního správce a od 1. ledna 1995 převzal funkci lesního správce.

S jakými představami jste nastupoval do funkce lesního správce?

Nastupoval jsem v době, kdy se proces restitucí již blížil ke konci a hlavním problé-

mem lesní správy byla kůrovcová kalamita, která tady v roce 1995 gradovala. Jako správce jsem měl jednoznačný úkol zvrátit kůrovcovou kalamitu. Hned poté na přelomu roku 1995 a 1996 došlo k vrškovému polomu v rozsahu 65 tisíc m³. Jeho zpracování bylo značně náročné, protože se často jednalo pouze o zlamané vrchy porostů, které jsme nemohli v lese ponechat. Museli jsme je zpracovat a popř. asanovat tak, aby nedošlo k dalšímu rozvoji kůrovce v této hmotě. Takže stručně řečeno první tři roky ve funkci jsem se zaměřil na likvidaci těchto dvou kalamit.

Jsou zdejší lesy ohroženy bořivými větry?

Jedna z největších větrných kalamit přišla v roce 1984, padlo při ní 340 tis. m³ a postihla nejvíce jihovýchodní část lesního závodu. Další významnější větrná kalamita nás postihla v roce 1993, a to opět jihovýchodní část lesní správy – revír Moravec. Poslední sněhová kalamita v kombinaci s námrazou a větrem se datuje v roce 1974, kdy byla postižena centrální oblast Žďárských vrchů a přinesla 250 tis. m³ polomů. Procento nahodilých těžeb v těchto podmínkách až prakticky do roku 1997 bylo vždy vyšší než

Jak se vám podařilo do LHP vtělit své představy o hospodaření?

LHP na LHC Nové Město byl zpracováván hned po přijetí nového lesního zákona a byl posledním LHP, který zpracovávala státní organizace ÚHÚL před transformací a byl placen státem. Musím konstatovat, že v porovnání s dnešními možnostmi, které nám systém HÚL u LČR dává, jsem tehdy zdaleka neměl takové možnosti ovlivnit základní parametry nastavení LHP tak, aby se tam promítly naše záměry hospodaření, které dnes vidím jako potřebné. Tady bylo zvykem hospodařit především holosečně a často zde vznikaly velkoplošné holoseče. Rovněž v LHP z roku 1997 převažovaly návrhy holosečného, popřípadě násečného způsobu hospodaření. Bylo to způsobené tím, že při 94% zastoupení jehličnatých dřevin měli taxátoři nesnadný úkol do současných smrkových monokultur navrhnout potřebné množství MZD. Logické výjimky z tohoto ustanovení se nenavrhovaly z obavy před postojem orgánů státní správy.

V současné době připravujeme nový LHP na LHC Políčka. Situace je již mnohem příznivější, protože se podílíme na zpracování LHP od samotného počátku, stojíme u tvorby základních hospodářských rozhodnutí, ať už se to týká obnovní doby, obměty, cílové druhové skladby. Předpokládám, že pro LHP Políčka docílíme daleko příznivějších parametrů, než tomu bylo v roce 1997 na LHC Nové Město.

Přestože LHP Nové Město byl zpracován víceméně bez naší účasti a jeho závazná ustanovení jsou pro nás platná, snažíme se hospodaření přizpůsobit současným potřebám. V maximální možné míře se snažíme realizovat podrostní způsob hospodaření, který je pro zdejší přírodní podmínky optimální, zvláště pro smrk. U zavádění MZD se nevyhneme jejich umělé obnově, protože je máme v mateřských porostech zastoupeny velmi málo.

Kolik v průměru sázíte melioračních a zpevňujících dřevin?

Od roku 1997 průměrně sázíme 30 až 40 % MZD. Hlavní MZD je buk, který sázíme ve výši 30 % celkového zalesnění a jedle ve výši 6 %. V porostech, kde nelze uplatnit přirozenou obnovu těchto dřevin, řešíme tento úkol vkládáním předstunutých obnovních prvků clonným, násečným nebo holosečným způsobem. V dřívě většině se jedná o předstunuté náseky a kotlíky. U porostů v druhé polovině obnovní doby a u porostů rozvrácených kalamitami používáme při umělém zalesnění směsi s kvalitními poloodrostky. Tyto využíváme i při domýtných sečích v přirozené obnově smrku. V našich podmínkách se jedná zejména o buk, v menší míře o jedli a dále klen, jasan, olši.

Používáte i podsadby?

Podsadeb používáme poměrně v malém rozsahu a výjimečně, jedná se především o mrazové polohy, popřípadě řešení odluk na podmačených stanovištích.

Budova LS Nové Město n. M.

Mohl byste charakterizovat lesní správu z hlediska lesnických parametrů?

Za rok 2001 jsme vytěžili celkově 120 420 m³ dříví, představuje to těžbu 6,78 m³/ha (přírůsty na LHC Nové Město: PMP 4,93 m³/ha, CPP 9,22 m³/ha, CBP 10,97 m³/ha; na LHC Políčka: PMP 4,5 m³/ha, CPP 8,1 m³/ha, CBP 9,3 m³/ha). Celým hospodařením LS se v posledních čtyřech letech od roku 1998 prolíná základní fakt, že v důsledku nízkého podílu nahodilé těžby se zvyšuje podíl obnovní úmyslné těžby. Nahodilá těžba v loňském roce činila 9,94 %. Naproti tomu se zpracovalo 65 944 m³ mýtní úmyslné těžby, což činí téměř 55 % roční výše na LS. Myslím, že tato okolnost spolu se skutečností, že z celkové těžby je podíl jehličnanů 118 000 m³ a 114 000 m³ tvoří smrk, jsou hlavním důvodem poměrně příznivých ekonomických výsledků, kterých LS dosahuje. Patří k tomu určitě i cenová úroveň, která je nastavena při cenových jednáních na OI v Havlíčkově Brodě. Za rok 2001 jsme realizovali 335 ha prořezávek a 1493 ha probírek. Do 40 let jsme realizovali 498 ha, nad 40 let 995 ha. Je to rozsah výchovy, který v poslední době považujeme za optimální. Závazná ustanovení LHP jsou několikánásobně nižší.

Daří se vám přirozená obnova?

Přirozenou obnovu vykazujeme v posledních letech mezi 14 až 17 ha, tedy 12 – 14 % první obnovy. Přírodní podmínky jsou velice dobré pro přirozenou obnovu smrku a to především na kyselých a podmačených stanovištích, částečně i na živých stanovištích. Takovým specifikem na LS je přirozená obnova buku. V semenném roce 1995 došlo na poměry Vysočiny k nebývalé úrodě buku a k vytvoření poměrně značného základu jeho přirozené obnovy, takže v současné době této obnově buku věnujeme maximální pozornost zejména na revírech Čachnov a Borová na LHC Políčka, v menší míře na revíru Devět skal, Milovy, Konikov, případ-

ně Bystrice. Velmi se nám osvědčila spolupráce se Správou CHKO Žďárské vrchy, která nám prostřednictvím programu péče o krajinu z fondu MŽP již čtvrtým rokem po sobě částečně dotuje oplocování bukového náletu. Při umisťování obnovních těžeb preferujeme maximální možné využití této přirozené obnovy. Tu samozřejmě zatím nevykazujeme, ale lze předpokládat, že je tady položen dobrý základ pro to, abychom během následujících pěti let vykazovali i přirozenou obnovu buku v minimálním rozsahu 1 – 2 ha ročně.

Na přirozenou obnovu smrku jsme se soustředili po likvidaci kůrovcové a vrškové kalamity. Můžeme to doložit procentem poměru podrostní těžby vůči těžbě soustředěné, které se pohybuje od roku 1998 mezi 30 až 40 % ročního podílu obnovní těžby. V předchozích pěti letech jsme realizovali vesměs přípravné seče. Určitým problémem je však to, že nám u smrku chybí silnější semenný rok, proto jeho přirozená obnova momentálně stagnuje. Poslední semenný rok 1994 je v současné době využit a nyní postupně uvolňujeme vzniklé smrkové nálety. Soustřeďujeme se na postupné prosvětlování porostů se stávající přirozenou obnovou, případně na realizaci domýtných sečí.

Jak vypadají ostatní lesnické výkony?

V loňském roce jsme zalesňovali 155 ha, z toho první zalesnění činilo 137 ha, 18 ha byla opakovaná obnova. To představuje 14 % nezdaru, což je dlouhodobě nejlepší výsledek LS. Výsadbu listnatých dřevin a jedle jsme provedli na výměře 57 ha, MZD tak představují 41 % celkového zalesnění. Oplocenky jsme postavili v délce 34 km. Oplocování na naší LS začíná být poměrně složitým problémem, protože od roku 1997 do konce roku 2001 máme evidovaných asi 220 km oplocení, což s sebou přináší jednak růst nákladů na údržbu, jednak větší pracovní zatížení revírníků při kontrole oplocenek. Ožínání vykazujeme ročně na necelých 400 ha. Ochranu proti škodám zvířeti jsme provedli na

1

2

3

454 ha. U likvidace klestu dosahujeme zhruba 30% komplexní likvidace, která poměrně logicky vyplývá z hektarové zásoby současných mýtních smrkových porostů. Prosté ponechání klestu na plochách není možné z důvodu záboru produkční plochy. Likvidaci klestu drtičem realizujeme v rozsahu 20 %, zhruba 50 % klestu ponecháváme na hromadách či v pruzích a 30 % pálíme. Celkové náklady na hektar činí 2488 Kč, náklady pěstební činnosti 1355 Kč a náklady na ochranu lesa proti zvěři 296 Kč. Celkové náklady a náklady na pěstební činnost se pohybují na úrovni roku 2000, náklady na ochranu lesa proti zvěři jsme mírně snížili.

Za zmínku ještě stojí skutečnost, že půdní rozbor, které provádíme každý rok, ukazují až extrémní kyselost půd na Vysočině, zejména v centrální oblasti nad 600 m n. m., pH zde dosahuje hodnot 2,5 až 3,5. To nám v souvislosti s výsadbou MZD působí nemalé problémy nejenom pomalým odrůstáním těchto kultur, ale také při ujmavosti sazenic. Jsme nuceni zejména buk přihnojovat a vápnit. V roce 2001 jsme pohnojili 62 ha, téměř stejnou výměru – 63 ha – jsme vápnili. Také v letošním roce počítáme, i když v menší míře, že budeme hnojení a vápnění využívat. V roce 2001 jsme do hnojení vložili 297 tis. Kč a do vápnění 300 tis. Kč, tj. 4800 Kč/ha hnojení či vápnění.

V souvislosti s rostoucí výsadbou MZD nám začínají narůstat škody hlodavci. K ochraně používáme dvě technologie. Buď pokládáme pasti s otrávenými návnadami, nebo postříkujeme kultury Aversolem. Takto jsme v roce 2001 ochránili 99 ha bukových oplocenek, případně oplocenek s javorem či jasanem. I v roce 2002 budeme problematice ochrany kultur proti hlodavcům věnovat patřičnou pozornost, máme ji plánovanou v rozsahu 72 ha. V 90. letech nebyl tento výkon na LS běžný, protože má úzkou vazbu na zvyšující se podíl ploch zalesněných MZD.

Individuální ochrana polodrostků MZD procházela v posledních pěti letech určitým vývojem, kdy jsme zkoušeli různé způsoby. Jedná se o ochranu různými druhy plastových chráničů, dřevěnými oplůtky či umělým pletivem. Také jsme měli vlastní polypropylenové chrániče na silnější sazenice. Žádný z uvedených typů není úplně vhodný. Ždá se nám, že v těchto obalech postupně dochází k navyšování ztrát ať již působením plísní nebo hlodavců, proti nimž je ochrana v obalu velmi obtížná. Zjišťujeme, že i růst sazenic v plastových chráničích je pomalejší než v oplocenkách případně v dřevěných oplůtkách. Takže v současné době přecházíme od individuálních ochran z umělých hmot k ochraně umělým pletivem. V budoucnosti bychom chtěli používat dřevěné oplůtky. V návaznosti na to jsme v letošním roce uzavřeli za pomoci OI dohodu s Lesošolkami v Řečanech, které nám budou na objednávku poskytovat kvalitní bukové odrostky. Cílem je sázet odrostky v menším množství než polodrostky. Lepší individuální ochranu a vysazením menšího množství naplníme v některých porostech stanovené procento melioračních a zpevňujících dřevin, snížíme tím náklady a starosti při péči, kterou individuální ochrana vyžaduje.

Oplocenky nesouvisejí ani tak s přirozenou obnovou jako spíše se stavem zvěře. Jak se vám daří hospodařit se zvěří ve vztahu ke škodám na lesních porostech?

Problémem LS je výskyt jelení zvěře v centrální oblasti Žďárských vrchů. Na celé LS se pak jako limitující faktor pro náklady na ochranu lesa a pro výši škod projevuje vliv stavu srnčí zvěře. Minimálně máme zastoupenou zvěř muflonů a zvěř daňčí. U zvěře jelení díky tomu, že po roce 1992 nezanikla jelenářská oblast Žďárské vrchy a existuje v podstatě až do dnešního dne, se podařilo stavy zvěře na LS významně snížit. Napomohl tomu i kladný přístup zaměstnanců státní správy lesů na Okresním úřadě ve Žďaru nad Sázavou. Jelení zvěř se na LS vyskytuje v části, která zahrnuje asi 8700 ha. Sčítané stavy se zde pohybovaly mezi lety 1992 a 1994 okolo 70 – 80 kusů, v letech 1999 až 2001 25 – 30 kusů. Z toho je vidět, že došlo k výraznému poklesu stavu jelení zvěře. Dokládají to i odlovy, prováděné v honitbách naší LS. Odlov v roce 1994 byl 44 kusů, v roce 2000 už pouze 16 kusů. V roce 2001 předpokládám, že odlov bude ve stejné výši jako byl v roce 2000. Škody zvěří jelení poklesly ze 108 tis. Kč v roce 1999 na 40 tis. Kč v roce 2001. Jelenářská oblast na Vysočině má 20 tis. ha, z toho je 8 700 ha na území LS. Dnes je kmenový stav jelení zvěře ve Žďárských vrších 120 kusů. Normované stavy jelení zvěře v našich honitbách v současné době po realizaci opatření Příkazu GŘ číslo 3/2000 jsou 35 kusů, dříve to bylo 45 kusů.

U zvěře srnčí je situace komplikovanější o to, že máme 14 vlastních honiteb, z toho 13 pronajímáme, a zbytek jsou honitby společenstevní, kde máme procentický podíl zastoupení lesa. V honitbách vlastních se nám podařilo snížit skutečné stavy srnčí zvěře, ale v honitbách společenstevních máme pouze omezené možnosti zasahovat do těchto věcí.

Celkové škody zvěří na LS sice klesají, v roce 2000 byly vykazány ve výši 323 877 Kč a v roce 2001 ve výši 252 471 Kč. Ale tento pokles byl v převážné míře způsoben snížením škod jelení zvěři ohryzem a loupáním, u srnčí zvěře se to tak dalece nedařilo. Od roku 1999 se nám podařilo ve vlastních honitbách navýšit odlov srnčí zvěře o 50 % a vývoj škod zde má sestupnou tendenci. V roce 2000 jsme vyčíslili škody okusem na 185 tisíc Kč a v roce 2001 už pouze na 133 tisíc Kč. Problémem zůstávají společenstevní honitby, kde se sice snažíme na základě výsledku sčítání škod zvěří dosáhnout snížení skutečných stavů zvěře, ale příliš se nám to nedaří.

Používáte harvestorové technologie?

Zatím je zkoušíme druhým rokem na jednom revíru, kde pracuje soukromý subjekt Lesy Strážek, s. r. o. Harvestorová technologie je pro nás trochu problematická tím, že firma zakoupila starší harvester a v počáteční fázi bylo jeho nasazení komplikované častou poruchovostí a nezpracovaností obsluhy. Na tomto revíru harvester zpracuje asi 40 %

celkové těžby, což činí kolem 4 tis m³ ročně. Používáme ho především v předmyšních těžbách. V kombinaci s klasickou těžbou jej lze nasadit i v myšních těžbách, kde harvester pouze odvětvuje a sortimentuje. Pro přibližování pak používají vyvážecí soupravu. Harvester u nás pracuje asi 2 – 3 měsíce v roce.

Jak jste spokojeni s kvalitou odvedené práce?

Zkušenosti v současné době vyhodnocujeme. Nejdříve firma koupila vyvážecí soupravu pásovou, kterou používala v sortimentní technologii. Dřevaři nakáceli dříví, které se pomocí koní nasazovalo k vyklízcím linkám a vyvážecí souprava je vyvážela na odvozní místo. To z hlediska škod v lese byla asi nejlepší technologie, kterou jsme zde použili, protože škody jak na půdním povrchu, tak na stromech byly nejmenší. Právě při nástupu harvestoru nebyla ze začátku vycvičená obsluha, takže došlo k poměrně značnému odírání stromů. Problém je rovněž v tom, že harvester určený do slabších porostů se používá i v myšních podrostních těžbách, kde poškozují stojící stromy i půdní povrch.

Chcete harvestory využívat dál?

Harvestorovou technologii lze na naší LS využít omezeně pouze v terénně vhodných podmínkách. Na značné části LS harvestory pracovat nebudou, protože především z důvodu obtížných balvanitých a podmačených terénů. Dalším problémem je složení těžby a dimenze porostů. Na LS v současné době převažují myšní těžby, kdežto já vidím uplatnění harvestorů zejména ve výchovných těžbách a ve slabších porostech.

Používáte lanovky?

Typicky lanovkové terény jsou na revírech Dalečín a Bystřice. Část jejich území je charakteristická ostře řezanými svahy a údolími zejména v okolí Vířské přehrady. Proto lanovky v těchto terénech musíme využívat, jiná technologie zde není možná. Navíc část území je v PHO I. Z celkové těžby 120 000 m³ přibližujeme lanovkami asi 2000 m³ ročně.

Dělají vám problémy podmačená stanoviště?

Podmačené terény máme nejvíce na LHC Polička, revíru Borová. Také zde jsme v minulosti museli využít lanovky, protože se v těchto terénech bořili i koně. Jedná se o lokality, které jsou značně problematické i z hlediska výstavby přibližovací a cestní sítě. Po této stránce jsou tato stanoviště zanedbána. Pokud to lze, tak nejen na těchto místech preferujeme přibližování koňmi. Téměř 60 % dřeva je svazkováno koňmi a 20 % dřeva se přibližuje koňmi napřímo. Koně tady mají dlouholetou tradici a využíváme je na celém území lesní správy.

Kolik obchodních partnerů dnes na vaší správě působí?

Na lesní správě máme utvořeny čtyři smluvní jednotky, to znamená, že jsou tady čtyři obchodní partneři – Lesní společnost Nové Město na Moravě, a. s., Forest Svitavy, a. s., Poličské strojírny, a. s., a Lesy Strá-

žek, s. r. o. Zvláštností je obhospodařování oploceného areálu zbrojovky, které zajišťují Poličské strojírny, a. s.

Jaký je stav cestní sítě?

Lesní dopravní síť tvoří, nepočítaje v to veškeré přibližovací linky, zhruba 500 km cest, z toho 100 km jsou cesty s asfaltovým povrchem, případně zpevněné minerálním betonem. Ročně vkládáme do LDS značné množství peněz. Do roku 2000 to bylo 70 až 80 % veškerých prostředků na údržbu, které činí 6 – 7 mil. Kč ročně. Teprve v roce 2001 jsme dali více na budovy, ale i tak jde do cest stále 60 %. Hlavní náplní údržeb LDS jsou různé opravy. Každý rok děláme například kolem tří kilometrů nového asfaltového povrchu při úpravách stávajících asfaltových cest. Pro opravy cest bez asfaltových povrchů využíváme minerálního betonu. Lesnická fakulta v Brně nám zpracovala doporučenou strukturu kameniva a jednotlivých frakcí písku z vlastních místních lomů. Každý rok opravujeme tímto způsobem 3 – 4 km hlavních odvozních cest. V roce 2000 jsme také postavili novou svážnici na revíru Koníkov. V letošním roce máme v plánu postavit novou svážnici na revíru Devět skal. Nyní vyřizujeme stavební povolení, protože investiční prostředky z podnikového ředitelství na tuto svážnici máme přislíbeny. Lze říci, že jsme každé dva roky postavili jednu svážnici.

Děkuji za rozhovor, Jan Řezáč

Hospodářské výsledky za rok 2001 v tis. Kč

	Náklady	Výnosy
Pěstební činnost	24 294	753
Práce veř. zájmu	23	23
Vodní hospodářství	70	
Těžební činnost	6535	89 643
Semen. a školok.	36	42
Myslivost	48	650
Ost. služby a práce	690	2036
Obchodní činnost	0	9
Nevýrobní činnosti	946	924
Program 2000	386	270
Jiné prov. náklady	131	262
Výrobní režie	9032	208
Správní režie	1960	
Fin. nák. a výnosy	19	8
Mim. nák. a výnosy		10
Celkem	44 170	94 838
Hosp. výsledek		50 668

1. Uvolňovací fáze clonné seče

2. Odrostlý jedlový kotlík

3. Individuální ochrana umělým pletivem

4. Využití přirozené obnovy buku v počáteční fázi obnovy clonnými sečemi

5. Přirozená obnova buku v genové základně Čachnov

6. První zóna CHKO - Malínská skála

4

5

6

Bledule jarní, foto: Petra Schindlerová

INSPIRACE

Silva Regina 2002

DEN S LESY

dotat, poprvé v Brně. První dva ročníky, které se konaly v Hradci Králové, jsme úspěšně absolvovali.

Druhé „prvné“ již viděli sami návštěvníci. Po mnoha jednáních se podařilo dát dohromady státní lesnické instituce. Na ploše bezmála 170m² zde bok po boku vystavovaly Lesy České republiky, s. p., Ministerstvo zemědělství ČR - OLH, Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem a Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti Jiloviště - Strnádý. To, že se celá věc podařila a první prezentace dopadla nadmíru úspěšně, svědčí o správné cestě. Nyní bude třeba hledat další možnosti společné prezentace a navázat tak na úspěšné brněnské představení.

Třetí „prvné“ byla prezentace národního rekordu jelena lesního z poněšické obory a řada jeho shozů. Snad každý návštěvník se zde zastavil a chvíli postál u tohoto majestátu. Proto se zde tvořily fronty a jelen byl pod neustálým dohledem. Celkově však celá expozice působila velmi kompaktně a poskytla návštěvníkovi ucelený obrázek o péči státu o lesy v České republice.

Již roky se nám osvědčují prvky Programu 2000 v naší expozici. Vedle altánu, který vhodně doplnil expozici a poskytl azyl unaveným návštěvníkům, přivítali všichni i studánku s tekoucí vodou, či možnost sledovat v televizi pořady o lese i nový film o Poněšické obore.

Celá výstava probíhala ve velmi přátelské atmosféře a uskutečnila se řada neformálních setkání se zástupci vystavovatelů i příznivců lesa. Velmi mile nás překvapil i zájem z řad zaměstnanců LČR, nejen z blízkosti Brna.

Pokud bychom chtěli hodnotit velmi úspěšné vystoupení LČR i ostatních subjektů společné expozice, je třeba poděkovat těm, kteří se o ni zasloužili. Určitě panu Nikolovovi z agentury CD a jeho partě šikovných chlapů, kteří celou expozici zrealizovali, lesnímu závodu Boubín a jeho školce v Budkově, kteří nám vždy poskytnou perfektní servis a materiál pro realizaci výstav. Díky všem, kteří přišli s myšlenkou společné expozice a realizovali ji, díky Ing. Václavu Šebkovi, oblastnímu inspektorovi v Brně, a jeho lidem, kteří se o nás po celou dobu výstavy starali a pomáhali nám.

Přejme si tedy alespoň do konce tohoto kalendářního roku stejný úspěch na výstavě Země živitelka na přelomu srpna a září v Českých Budějovicích, na výstavě Praga Agro v říjnu v Praze.

Den s lesy

V rámci veletrhu SILVA REGINA bylo 11. dubna na brněnském výstavišti pro děti ze základních škol připraveno také množství zajímavých soutěží, při nichž si mohli ověřit své znalosti lesního prostředí a dozvědět se o něm mnoho nového.

Den s lesy pro ně připravili v atriu Kongresového centra a na venkovní ploše pracovníci LČR, s. p., MZe ČR, ÚHÚL Brandýs n. L., ISSL Vimperk a Sdružení pro ekologickou výchovu a ochranu přírody Rezekvítek. Děti poznávaly například různé druhy stromů podle listů, plodů a kůry, stopy lesních živočichů, jejich potravu, určovaly přírodniny podle hmatu, proběhly se „dřevěným slalomem“ nebo počítaly letokruhy. Za splnění všech disciplín dostaly děti od LČR množství drobných dáreků. Dvacet vylosovaných účastníků obdrželo poštou hodnotné ceny v podobě batůžků, triček a knih. O úspěšnosti celé akce svědčí účast více než 400 dětí z brněnských základních škol a pochvalná vyjádření učitelů. Součástí Dne s lesy byla i výsadba Stromu milénia před Kongresovým centrem v areálu Brněnských veletrhů a výstav.

Redakce

Eduard Průša

Průkopník diferenciace hospodářských způsobů

I. část

Dvacátého osmého února zemřel Ing. Eduard Průša, CSc. Tuto smutnou skutečnost vědí prakticky již všichni lesníci ze stránek časopisu Lesnická práce. Proto nechci psát další nekrolog. Nabízím však vám, čtenářům Lesu zdar, jako vzpomínku na toho vynikajícího lesníka rozhovor, který jsem s ním nahrál v roce 1996 a jenž nebyl nikdy publikován, kromě první části.

Pocházíte s Českomoravské vysočiny z obce Pálčice. Jak jste se odtud dostal do Prahy?

Do Prahy jsem se dostal díky otci, který mi jednou řekl, že pojedeme na přijímací zkoušku do Jiráskova gymnázia v Praze. Vzal mě za ruku, odvedl do Zdíslavic na nádraží a jeli jsme do Prahy. Nepředpokládal jsem, že zkoušku udělám. U přijímací zkoušky jsem měl číslo 77, čemuž otec dával dost dobrou naději.

Šťastné dvě sedmičky?

Ano. Zkoušku jsem udělal a byl přijat. Potom mi otec vyhledal podnájem ve Vyšehradské ulici, poměrně blízko gymnázia, u vdovy po krejčí, tam jsem pak dlouhá léta bydlel.

Kdy jste se rozhodl stát lesníkem?

K lesnictví jsem se dostal značnou oklikou, a to první rok po maturitě. Původně jsem chtěl studovat medicínu. V septimě a oktávě jsem už chodil na patologii, kde se dělaly cvičení z anatomie. Chtěl jsem si vyzkoušet, jestli bych to vůbec snesl. Dalo se to vydržet, takže jsem se definitivně rozhodl, že půjdu na medicínu. Ale mezitím zavřeli Němci vysoké školy. První rok po maturitě, tak asi do vánoc, jsem ještě všelijak přebýval v Praze. Pracoval jsem u měření, tehdy vznikalo nové zaměření Prahy. Nejdřív jsem dělal figuranta, pak kolmičkáře. Tím se mi dostalo určité technické zručnosti, ale měření na konci roku končilo a já nesehnal žádnou jinou práci.

Náhodou se v té době v Pálčicích uvolnilo místo hajného a hledali tam přechodnou náhradu, co nejjednodušší řešení. To znamená bez bydlení, protože hájovna byla obsazená, za nízký peníz, tak aby to přišlo poměrně levně. Dozvěděl jsem se o tom a tak jsem si došel za tehdejším lesním panem Františkem Zeidlerem, což byl vynikající člověk. Ten pochopil moji situaci a domluvil se s lesmistrem inženýrem Karlem Wágnerem, který byl vynikající lesnický odborník, že mě na toto místo hajného přijmou jako lesního dělníka s pevným hodinovým platem a dál se uvidí.

Chytil jsem se toho jako jediné pro mě tehdy možné příležitosti a začal to brát vážně. První dva roky jsem dělal pomocného hajného, potom jsem vypomáhal při výplatách, výpočtech, číslování - do všeho jsem se tak zaučoval. V roce 1943 jsem si udělal tzv. úřední zkoušku pro lesní ochrannou a technickou službu pomocnou. Ta se dělala podle říšského zákona z roku 1852. Získal jsem tak určitou kvalifikaci a mohl vlastně u státních lesů dělat i vrchního hajného. Když měl někdo hájenskou školu, mohl dělat hajného a kdo měl tuto zkoušku, mohl dělat vrchního hajného, což už byla náležitá kvalifikace.

Na základě této zkoušky mě vzali do Dolních Kralovic, kde se uvolnilo místo adjunkta lesního úřadu. Tam jsem byl do konce války. Pod vedením inženýra Wágnera jsem dělal příjmy, kontroly, vyřizoval různé agendy a s ním se účastnil vyznačování těžeb, za což mu děkuji, protože vyznačování těžby bylo vrcholnou lesnickou činností.

Vy jste ročník 1921. Jak se vám vyhnula válka, totální nasazení?

Když jsem přišel do Kralovic, tak asi půl roku na to jsem dostal předvolání na pracovní úřad do Ledče, tady mi předali příkaz, že mám do 14 dnů odjet vlakem někam do Německa. Načež jsem šel za lesmistrem Wágnerem, který mi na tu moji předvolávku napsal, co dělám, tedy že jsem v lesnictví a že podle jeho názoru se na mě toto předvolání nevztahuje.

S tímto jeho potvrzením jsem zajel na kole na Oberlandrát v Táboře. To byl vrchní úřad zemského dohledu. Tam jsem šel na pracovní úřad a předložil jim své potvrzení. Dostal jsem se až k vedoucímu, on vzal razítko a napsal befreit - osvobozen. S tím jsem dojel zpátky do Ledče. Když jsem jim to ukázal, byli poměrně neradi, protože jsem je přeskočil, prý jsem se mohl domluvit přímo s nimi. Řekl jsem si, vy jste se nedomlouvali, tak jsem to vyřešil takhle. Ale přesto jsem byl zproštěn totálního nasazení a zůstal v Dolních Kralovicích.

Studoval jste gymnázium, pak byla válka, kde jste čerpal lesnické znalosti?

Když jsem byl ještě v Pálčicích na hájenském okrsku, tak jsem si na kole zajel do Písku na střední lesnickou školu, kde také sídlila Matice lesnická, která vydávala odbor-

né knihy. Tam mi paní knihovnice ukázala sklad, ze kterého jsem si vybral jednak cyklostylované přednášky, jednak učebnice a knihy vydávané Maticí lesnickou a všechno si to v ruksaku odvezl zpátky do Pálčic.

Vy jste vlastně samouk. Byl někým ovlivněn váš výběr knih?

Už jsem měl informace od svých nadřízených, polesného a lesmistra i ostatních fořtů z velkostatku. Od nich jsem získal určitou představu o tom, co bych si měl obstarat. Na prvním místě to bylo Konšelovo Pěstování lesů, které mám dodnes a jehož jsem si velice vážil, a Burketovo Zařizování lesů. Pochopitelně také Ochrana lesů, té jsem se věnoval natolik, že jsem znal všechny hmyzí škůdce v lesích tak dobře, že se mi fořti vyhýbali, protože jsem jim pořád ukazoval kdejakého broučka, aby mi ho určili.

Když byl mezi nimi nějaký problematický případ, tak jsem se při svých cestách do Prahy stavoval na výzkumném ústavu lesnickém v Dejvicích. Zde mi pomáhal určovat to, co jsem neznal, doktor Kalandra, který se později stal ředitelem výzkumného ústavu a po válce, po ukončení vysoké školy mi nabídl, abych šel k němu dělat na ochranu lesů, to ale nebyl můj sen.

Za války to pro vás musela být výjimečná situace, umírali lidé a vy jste měl možnost v klidu studovat. Jak jste to pociťoval?

Nesmírně jsem si vážil toho, že nejsem nijak zatažen do válečného běsnění, protože moji vrstevníci (ročník 1921) byli totálně nasazení v Německu, kde prožívali hrůzy bombardování a těžce strádali. Kdežto já jsem v klidu a míru mohl vykonávat práci, která se mi stala koníčkem. Vážil jsem si toho, že mohu chodit štrilet zajíce, což jsem dělal velice rád, že mám dostatek chleba, že jsem jednou týdně dojížděl do rodné chalupy, kde měl bratr hospodářství. Uvědomoval jsem si pořád, že mám výjimečné postavení a toho jsem si strašně vážil.

Pak skončila válka. Jak jste prožíval první poválečné roky?

Bylo to složité, protože už jsem byl v letech, bylo mi 26 let, a to už bylo na mladého člověka poměrně dost. Navíc školy byly předtím pět let zavřené. Jiní v tomto věku zakládají rodiny, mají trvalé zaměstnání. Měl jsem sice také trvalé zaměstnání, ale velkostatek, kde jsem pracoval, převzali do národní správy státní lesy, jejichž ředitelství bylo v Kácově. Velkostatek patřil rodině Auerspergů, jejichž majetek byl po válce zkonfiskován podle Benešových dekretů.

Stál jsem před problémem, co dál. Pro státní lesy jsem vlastně nebyl nic, protože jsem měl jenom tzv. nižší státní zkoušku. Sice nějakou praxi jsem absolvoval, ale neměl jsem ani střední ani vysokou školu. Chtěli po mně, abych přešel do Kácova jako úředník. Toto se mi však v žádném případě nelíbilo a tak jsem dal výpověď. Rozešel jsem se s lesy vůbec a přešel na okresní národní výbor do Ledče, kde jsem dělal tajemníka okresní rady. Současně jsem se přihlásil na Lesnickou fakultu Českého vysokého učení technického v Praze, kam mě přijali jako posluchače v roce 1946.

Začal jsem při zaměstnání chodit na některé přednášky, na to jsem si musel brát dovolenou, ale brzy jsem zjistil, že není nutné na ně chodit. Nebyl jsem si jist, jestli studium zvládnou, proto jsem současně zůstal zaměstnancem ONV v Ledči a studoval po večerech. Na povinná cvičení a zkoušky jsem jezdil do Prahy. Tak jsem absolvoval prakticky první ročník. Když jsem ale zjistil, že na to stačím, opustil jsem zaměstnání a odstěhoval se do Prahy. Zapsal jsem si další dva ročníky už na denním studiu a začal intenzivně studovat.

Rodný dům Eduarda Průši v Pálčicích na Českomoravské vysočině

Jak jste si při tom sháněl prostředky k obživě?

Měl jsem nějaký našetřený obnos, část potřebných peněz mi dali moji rodiče, byly sice na vázaném vkladu, ale vzhledem k tomu, že jsem studoval, mohl jsem asi 1000 korun ročně z toho vkladu vybírat. Nedostával jsem žádné stipendium, ale to, co jsem měl, mi ke skromné obživě stačilo.

Nikde jsem nepracoval ani nedával žádné kondice, všechnen svůj čas jsem věnoval studiu. Říkal jsem si, když na to stačím, tak to stojí za to.

Jak jste si studium zpestřoval?

V roce 1947 jsem se přihlásil na státní zkoušku pro samostatné hospodáře, která se konala v Praze na KNV, taky podle říšského zákona z roku 1852. Tuto zkoušku jsem mohl složit, protože jsem splnil podmínky zákona jako autodidakt s pětiletou praxí. Vysokoškoláci mohli tuto zkoušku skládat po dvou letech praxe, středoškoláci po třech a autodidakti po pěti letech. Zkoušeli mě skuteční odborníci, z ochrany např. Ing. Šašek z Berouna, z taxace Ing. Zumr z Hluboké.

O prázdninách 1947 jsem dal dohromady partu studentů a navrhnul jim, že uděláme na velkostatku Bondyho ve Slapech nad Vltavou hospodářský plán. Všechny venkovní práce dělali kolegové pod mým vedením. Za války jsem dělal tzv. šneltaxu, takže jsem se o taxaci dost dozvěděl a na jednom polesí jsem celou tuto šneltaxu sám udělal - měření výšek, bonitace, věkové třídy, přírůsty. To vše jsem už uměl. Udělali jsme měření, popisy porostů a návrhy opatření, které jsem konzultoval s fořtem. Hospodářský plán byl schválen a ředitel velkostatku ho podepsal.

V době schvalování plánu jsem měl už zapsané předměty pěstování lesů u profesora Zlatušky a zařízení lesů u profesora Škody. Každému zvlášť jsem navrhl, že by mohli udělat takové cvičení na polesí Slapy, kde jsme zpracovávali onen hospodářský plán. Oni s tím souhlasili. Na tohle si nedávno vzpomínal profesor Poleno, který na této exkurzi byl a divil se, čeho jsem se tenkrát odvážil. Byl jsem hrdý na to, že jsem ještě než jsem do studoval, podařilo se mi vypracovat hospodářský plán, který byl následně schválen.

Ovšem přišel rok 1948. Měl jsem ještě jeden ročník dodělávat, ale nastaly prověrky, při nichž vyhazovali ze škol spoustu studentů. V komisi zasedali studenti z vyšších ročníků. Šel jsem tam s tím, že je mi jedno, jestli mě vyhodí nebo ne, protože jsem měl zkoušku pro samostatné hospodáře. Tak jsem jim řekl: „Vy ještě nemáte dostudováno, tři roky potom budete muset podle zákona dělat praxi a po třech letech s diplomem můžete složit tuto zkoušku a kdo ví, jestli ji uděláte a já už tu kvalifikaci mám. Já nejsem závislý na tom, jestli mě necháte dostudovat nebo ne“. Nechali mě dostudovat. Školu jsem dokončil na podzim 1949.

Pro jakou činnost jste se rozhodl po ukončení studií?

Ještě před dokončením vysoké školy jsem byl už půl roku zaměstnán u Lesprojektu na pobočce v Praze. Považoval jsem taxaci za vrcholnou lesnickou činnost, proto když Lesprojekt vznikl a nabíral nové lidi, neváhal jsem a ihned se přihlásil. Byla to pro mě příležitost dostat se k tomu, co jsem chtěl vždycky dělat. Důležité bylo, že už jsem měl představu, co to hospodářský plán obnáší, jak má asi vypadat a hlavně ta práce se mi líbila. Dávala mi příležitost poznávat denně něco nového o životě lesa, byly to zpočátku především stráně v okolí Vltavy, které mi učarovaly, pestré na rostlinná společenstva s poměrně zachovalými porosty.

Lesprojekt tenkrát po válce vznikl. Jak tehdy fungovalo zařizování lesů?

Státní lesy měly svou taxační kancelář, která sídlila v Brandýse nad Labem, ale pracovalo zde poměrně málo zaměstnanců, protože státních lesů tolik nebylo. Sloužili tam však velice zkušení starí taxátoři, někteří už s titulem lesního rady. Rozloha státních lesů po válce podstatně vzrostla, proto se začal dělat nábor dalších pracovníků.

Bylo nutné vytvořit nové směrnice pro zařizování státních lesů. Vzhledem k časové prodlevě se vymýšlela metoda, která by poměrně rychle dala obrázek o stavu lesů v naší republice. Proto se tenkrát vyvíjela v Brandýse metodika, které se říkalo systém jedna. Byla to taková šneltaxa, rychlý odhad lesů bez nějakých podrobných šetření, aby se rychle zjistil stav věkových tříd a zásob a z toho, aby šlo dělat nějaké plánování. Z každé pobočky byli tehdy vybráni dva delegáti, kteří zastupovali pobočku při tvorbě těchto směrnic. Vybrali i mě, protože už jsem měl z taxací a hlavně z válečnou šneltaxou nějaké zkušenosti.

Vrchním ředitelem tenkrát byl Ing. Matějů, vynikající osobnost, velice chytrý a schopný člověk, jenže taky značně ambiciózní, měl určitou představu a tu chtěl vnést všem. Tenkrát jsem mu dosti oponoval, protože už jsem plán vyhotovoval a tak jsem si dovedl udělat představu o každém rozhodnutí, jestli je reálné nebo ne a co obnáší za práci. Proto jsem si dovolil mít k určitým bodům námítky, které jsem zdůvodňoval. Ing. Matějů se na mne díval dost spatra, protože byl doktor a inženýr a snažil se mne umlčovat. Zastal se mne profesor Mezera, který tehdy také v Brandýse pracoval. Ten se postavil na moji stranu, a tím se ty tlaky vyrovnávaly. Tenkrát jsem byl svobodný, mohl jsem si tedy dovolit oponovat, nedělal jsem si starost o rodinu a uživil bych se i jinde. Tak tohle byl můj začátek v Brandýse.

Jak jste se seznámil se svojí ženou?

Svoji ženu jsem poznal v roce 1950, kdy se přihlásila jako studentka lesnictví na letní praxi do Lesprojektu. Dostala se do skupiny Ing. Boušeho, v níž jsem dělal zástupce. Začali jsme dělat Zbraslav a Ing. Bouše ji přidělil mně. Rok se sešel s rokem a v roce 1951 jsme se vzali. Ani jsem netušil, jakou jsem v ní získal oporu.

Pokračování příště, Jan Řezáč

nové odborné publikace a knihy

z oboru lesnictví a příbuzných oborů

80 let lesnického výzkumu v českých zemích (Eighty years of forestry research in Czech Lands)

Jarmila Cikánková, Robert Klán, Petr Zahradník a kolektiv

Česky a anglicky psaná publikace informuje o organizovaném lesnickém rezortním výzkumu v letech 1921 – 2001.

Vyd. VÚLHM Jiloviště-Strnady, 2001
(darováno technické knihovně LČR HK)

Výsledky lesnického výzkumu v Krušných horách v roce 2001

Sborník z celostátní konference, Teplice, 14. 3. 2002.

Vyd. VÚLHM Jiloviště-Strnady, 2002
(přiděleno technické knihovně LČR HK)

Naše květiny

Miloš Deyl a Květoslav Hísek

Systematicky uspořádaný atlas, který obsahuje kratičké popisy rostlin se všemi nezbytnými údaji a věrná a současně půvabná vyobrazení nakreslená K. Hískem, představuje téměř 700 nejvýznamnějších druhů květeny České republiky ze 76 čeledí. Jsou zde zařazeny zejména rostliny běžné a známé, početnější jsou zastoupeny i léčivky a rostliny jedovaté. Nechybí ani ty, které se v přírodě už vyskytují velmi vzácně, ale pro svou krásu jsou často pěstovány v zahradách. Významnou skupinu tvoří rostliny chráněné, k nimž dnes bohužel patří značná část našich bylin. Uvedeny jsou také více nebo méně známé plevely a některé rostliny užitkové i rostliny u nás nepůvodní, zavlečené z různých oblastí světa, které v našich podmínkách zcela zdomácněly.

Vyd. Academia, Praha, 2001 (vydání 3., upravené, v Akademii vydání 1.)
(zakoupeno u vydavatele pro technickou knihovnu LČR HK)

Ptačí budky a další způsoby zvyšování hnízdních možností ptáků

Metodika Českého svazu ochránců přírody č. 20
Petr Zasadil (editör)

Publikace, která vznikla součinností téměř dvou desítek autorů, je spíše, než jednoduchým a jednoznačným návodem, plejádou názorů a pohledů, které dohromady vytvářejí mozaiku, demonstrující čtenáři nejenom komplexnost diskutované problematiky, ale především široké spektrum možností, které se zájemcům o ochranu ptactva nabízejí.

Vyd. Ústřední výkonná rada ČSOP, Praha, 2001
(darováno technické knihovně LČR HK)

ČESKÉ NÁZVY ŽIVOČICHŮ V.

Ryby a rybovití obratlovci (Pisces) 2.

nozdratí (Sarcopterygii), paprskoploutví (Actinopterygii) [chrupavčití (Chondrostei), kostnatí (Neopterygii): kostlíni (Semionotiformes) – bezostní (Clupeiformes)]

Lubomír Hanel a Jindřich Novák

V tomto navazujícím dílu jsou zařazeny 3 řady náležející do třídy nozdratých (Sarcopterygii) a prvních 10 řádů dle klasifikace NELSONA (1994), patřících do třídy paprskovitých ryb (Actinopterygii).

Vyd. Národní muzeum, Praha, 2001
(zakoupeno u vydavatele pro technickou knihovnu LČR HK)

Váš pes a paragrafy

Jana Kühnelová

Zkušená chovatelka a právnička odborně seznamuje s povinnostmi a úskalími vyplývajícími z držení psa. Základní problematika se soustřeďuje na tyto obory: jak se vyrovnat rizikům při koupi psa, kdo vystavuje průkaz o původu neboli rodokmen, poplatky za držení psa, sousedské vztahy majitelů

psů, pokousání cizím psem, sankce za týrání zvířat podle trestního zákona. Závěrem jsou zde citovány pasáže ze zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání. Přílohu tvoří přehled a adresář chovatelských klubů ČMKU. Vyd. GRADA Publishing, s. r. o., Praha, 1999
(zakoupeno v síti knihkupců pro technickou knihovnu LČR HK)

Rok v přírodě slovem a obrazem

Bohumil Siegl

Knihla nabízí pohled na les a jeho obyvatele očima všímavého pozorovatele. Autor, který skloubil své povolání lesníka s talentem malíře i poutavého vypravěče, se snaží oslovit především mladší čtenáře a podnítit v nich hlubší zájem o přírodu a lesní prostředí. Obrázky jsou seřazeny do ucelených souborů rostlin, zvířet, zpěvného ptactva, brouků, motýlů, hub a ryb. Všechny soubory jsou v každém týdnu v roce zastoupeny jedním obrázkem, čímž vznikl rok v přírodě očima výtvarníka.

Vyd. nakladatelství STUDIO PRESS, s. r. o., Čáslav, 2001
(darováno technické knihovně LČR HK)

Kouzlo objevů – Čtení o starém Hradci

Zdeněk Doubek a Milan Lajdar

Nahlédnutí do místní historie města Hradce Králové. Vyd. nakladatelství ML, Hradec Králové, 2002
(darováno technické knihovně LČR HK)

Dále byly technické knihovně přiděleny Lesním závodem Židlochovice tyto videokazety, o kterých jste se dočetli v příspěvku Dr. Ing. Michala Hriba „L.V.A. viděti...“

– nový film o Lednicko-valtickém areálu (Lesu zdar č. 1/2002, str.16):

Komáří ráj (česká a anglická verze), pro MZe ČR vyrobil SKYFILM Prostějov, 1998

Žížeň lesa (česká a anglická verze), pro LČR, s. p., vyrobil SKYFILM Prostějov, 2000

L.V.A. viděti ... o přírodě a lidech Lednicko – Valtického areálu (česká, německá a anglická verze), vyrobil SKYFILM Prostějov, 2000

Jiří Uhlíř

V měsíci květnu oslaví významná životní jubilea ti to pracovníci LČR

Padesátiny

11. 5.	Jan Filipčík	LZ Boubín
14. 5.	Božena Molinková	LS Šenov
14. 5.	Ing.Světl. Cvachovcová	LS Třebíč
14. 5.	Jan Votava	LS Ještěd
15. 5.	Ing. Iva Moravová	LS Frýdlant
20. 5.	Ing. Zdeněk Mařík	LS Dobříš
24. 5.	Václav Novosad	LZ Dobříš
26. 5.	Ing. Josef Kobylka	LS Žatec
31. 5.	Bohumil Foukal	LS Strážnice

Šedesátiny

4. 5.	Jiří Holický	LS Fr. Lázně
5. 5.	Jan Chromý	LS Nové Hradky
6. 5.	Stanislav Koloničný	LS Ostravice
24. 5.	Ing. Fr. Morávek	ředitelství podniku

**Všem jubilantům blahopřejeme
a přejeme jim hodně zdraví a spokojenosti**

FOTO reportáž

STROM MILÉŇLA

vysazen dne
11. dubna 2002
na výstavě SILVA REGINA 2002
organizačním garantem
VÚLHM Jiloviště - Strnady
pod záštitou MZe ČR
oddělení LH

Den s lesy

pořádaný u příležitosti
konání 7. mezinárodního
lesnického a mysliveckého
veletrhu **Silva Regina**

Brno 11. 4. 2002

